

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2017

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor elektronizace veřejných zakázek

Praha, květen 2018

Obsah

Úvod 3

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek	4
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek.....	8
2.1. Velikost trhu veřejných zakázek.....	8
2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách.....	10
2.2.1. Statistiky zahájených, zadáných a zrušených veřejných zakázek	11
2.2.2. Struktura zakázek podle limitu	14
2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení	15
2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně	17
2.2.5. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části.....	23
2.2.6. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU	23
2.2.7. Zvláštní postupy v zadávacím řízení	24
2.3. Veřejné zakázky zadávané na komoditních burzách	26
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů.....	28
3.1. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek	28
3.2. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) v oblasti veřejných zakázek.....	29
3.3. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v orgánech veřejné správy za rok 2016	30
4. Informační systém o veřejných zakázkách.....	33
4.1. Věstník veřejných zakázek	33
4.2. Informační systém o veřejných zakázkách a modul SKD.....	33
Závěr 34	
Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu	35
Přehled použitých tabulek.....	36

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2017 v souladu s usnesením vlády ze dne 5. června 2013 č. 418, které ukládá ministru pro místní rozvoj předkládat vládě uvedenou zprávu každoročně vždy do 31. května.

V rámci kapitoly 2. popisující situaci na trhu veřejných zakázek je nutné rozlišovat celkový trh veřejných zakázek a objem zakázek, které eviduje MMR. Celkový trh veřejných zakázek lze definovat jako celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací (tj. včetně zakázek malého rozsahu a zakázek realizovaných na základě zákonných výjimek). Oproti tomu objem zakázek evidovaných MMR (v Informačním systému o veřejných zakázkách - ISVZ) tvoří pouze část celkového trhu – jedná se o veřejné zakázky realizované v režimu zákona a uveřejněné ve Věstníku veřejných zakázek.

V části týkající se zakázek evidovaných v ISVZ jsou k dispozici podrobnější informace o tom, jakým způsobem, resp. prostřednictvím kterých druhů zadávacích řízení, byly evidované finanční prostředky alokovány, který zdroj financování převládal, informace o vývoji zahájených zadávacích řízení a zadáných veřejných zakázek v průběhu roku apod.

Jsou-li ve statistické části uváděny údaje o finančních hodnotách, jedná se o hodnoty bez DPH. V případě, že některé statistiky obsahují údaje včetně DPH, je tato informace výslovně uvedena.

Součástí zprávy je také shrnutí aktivit v legislativní oblasti, a dále informace od orgánů, které mají kontrolní pravomoci v oblasti zadávání veřejných zakázek, tedy Nejvyššího kontrolního úřadu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Ministerstva financí.

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek

V roce 2014 byly přijaty tři nové směrnice, které regulují oblast veřejného investování na úrovni Evropské unie

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU o udělování koncesí).

České republice, jakož i ostatním členským státům, vyplynula z této skutečnosti povinnost do 2 let transponovat nová pravidla do vnitrostátního právního řádu. Za tímto účelem byl přijat zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ), který nabyl účinnosti dne 1. října 2016. Cílem revize předpisů bylo dosažení efektivního a transparentního investování za snížení administrativní náročnosti. V roce 2017 se nová právní úprava již mohla plně projevit.

ZZVZ byl v roce 2017 několikrát novelizován:

- Zákonem č. 147/2017 Sb. s účinností k 22. 5. 2017 byl změněn § 48 ZZVZ o vylučování ze zadávacích řízení.
 - Akciové společnosti, které nemají vydány výlučně zaknihované akcie, je možné vylučovat ze zadávacích řízení. Výjimka z této úpravy byla novelizací rozšířena o státní akciové společnosti.
- Zákonem č. 183/2017 Sb. s účinností k 1. 7. 2017 byla změněna některá ustanovení části třinácté ZZVZ o ochraně proti nesprávnému postupu zadavatele.
 - Změny byly provedeny v důsledku rekodifikace přestupkového práva s novou terminologií.
- Zákonem č. 368/2016 s účinností k 1. 1. 2018 došlo ke změně způsobu rozkrývání skutečných majitelů dodavatelů, se kterými má být uzavřena smlouva.
 - V průběhu roku 2017 byla připravena evidence skutečných majitelů, která sníží administrativní zátěž zadavatelů při rozkrývání skutečných majitelů.

Dne 18. dubna 2017 nastala pro některé zadavatele (ČR, Česká národní banka, centrálních zadavatelé) povinnost, aby písemná komunikace s dodavateli probíhala

elektronicky. Pro ostatní zadavatele je účinnost tohoto ustanovení odložena na 18. října 2018.

Na ZZVZ navazují následující právní předpisy:

- vyhláška č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele,
- vyhláška č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr
 - vyhláška byla novelizována s účinností k 1. 1. 2018 v návaznosti na změny stavebních předpisů,
- vyhláška č. 170/2016 Sb., o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek,
- nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek,
 - nařízení vlády bylo s účinností k 1. 1. 2018 novelizováno v návaznosti na změny výše limitů pro určení nadlimitní veřejné zakázky v předpisech EU
- nařízení vlády č. 173/2016 Sb., o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel,
- vyhláška č. 248/2016 Sb., o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek,
- vyhláška č. 260/2016 Sb., o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody.

MMR dále zpracovalo řadu metodik k praktické aplikaci ZZVZ a souvisejících právních předpisů. Metodiky jsou rozděleny na:

- procesní, popisující vlastní postupy v jednotlivých zadávacích řízeních, včetně postupů znázorněných graficky spolu s tabulkami procesních lhůt pro jednotlivé druhy zadávacích řízení,
- formální, jejichž účelem je pomoci zadavatelům s formálními aspekty prostřednictvím vzorů dokumentů (vzory protokolů, dopisů, oznámení atp.). Tam, kde je v zadávacím řízení povinný výstup, je poskytnut vzor výstupu,
- speciální, které představují jednotlivé činnosti a úkony zadavatele a instituty k zákonu (hodnocení nabídek dle ekonomické výhodnosti, výběr dodavatele, podmínky účasti a posouzení účasti, předběžná tržní konzultace atd.). Tyto

metodiky navazují na procesní metodiky a slouží zadavatelům k provádění jednotlivých činností,

- MMR také v souvislosti s problematikou v oblasti změny smlouvy dle zákona zpracovalo a uveřejnilo v rámci metodik k zákonu metodické stanovisko k tématu změn závazku ze smlouvy jako jednu z metodik.

Tyto metodiky jsou mezi sebou interaktivně propojeny s textem ZZVZ a jsou dostupné na Portálu o veřejných zakázkách a koncesích (www.portal-vz.cz).

Dále jsou zveřejněny metodiky k uveřejňování veřejných zakázek.

Na tyto metodiky navazují metodiky obecné, které se váží k dobré praxi a k zakázkám malého rozsahu (metodika zakázek malého rozsahu, metodika veřejného nakupování, evropské „best practice“ pro malé a střední podniky, praktická příručka EU pro fondy).

Na uvedené metodiky dále navazují oborové/odborné metodiky:

- sociální, které se týkají společensky zodpovědného nakupování, fair nakupování, praktické příručky, příručka EU,
- šetrné (zohledňující ekologické/zelené/šetrné aspekty zadávání) – je uveřejněna řada metodik, které zohledňují environmentální aspekty zadávání v řadě oblastí – od nákupu jednotlivých komodit až po zohlednění zelených kritérií a parametrů v projektování a ve stavbách,
- odborné/oborové – v rámci spolupráce s různými profesními organizacemi vznikají a jsou připravovány v současné době metodiky např. v oblasti stavebnictví a služeb (ČKAIT, ČKA, soutěž o návrh dle soutěžních řádů, Česká komora LOP, Cech podlahářů, Cech obkladačů ČR, Cech suché výstavby atd.), ICT zakázek a projektových prací.

Zároveň v průběhu roku 2016 byla pracovníky MMR provedena masivní školicí kampaň k novému zákonu, zaměřena na veřejné zadavatele, dodavatele i odbornou veřejnost. V průběhu roku 2016 bylo proškoleno téměř 9 000 účastníků seminářů k novému zákonu o zadávání veřejných zakázek. Ještě v roce 2016 pro rok 2017 i následující roky MMR připravilo komplexní vzdělávací program k ZZVZ.

Od začátku roku 2017 je zaveden vzdělávací program pro veřejné zakázky. Cílem je výrazné posílení odbornosti uživatelů v oblasti veřejných zakázek, a to nejen v souvislosti s nově přijatou právní úpravou ZZVZ. Vzdělávací program je koncipován jako vícestupňový vzdělávací systém, který se zaměří nejen na zkušené zadavatele, ale má pomoci i těm zadavatelům, kteří se zadáváním mají velmi malou zkušenost. Semináře budou postupně zaměřeny nejen na samotné postupy v zadávacím řízení, ale i na různé obory, na dodavatele, aby věděli, jak zpracovat nabídku, na kvalitu

hodnotících kritérií, budou také organizovány vzdělávací semináře zaměřené oborově na jednotlivé obory a odbornosti. Jednotlivé části vzdělávacího programu jsou ve většině případů koncipovány jako půldenní semináře, zaměřující se vždy na konkrétní část ZZVZ.

Pro rozsáhlejší osvětu v oblasti zadávání veřejných zakázek MMR vykonává i další přednáškovou činnost mimo vzdělávací program. V roce 2017 byl realizován např. „Den otevřených dveří“ pro veřejnost, věnovaný různým tématům z oblasti veřejných zakázek. MMR také uveřejňuje další metodická stanoviska, která jsou svým charakterem průřezová, např. Metodika na zjišťování skutečných majitelů.

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

Následující podkapitoly se zabývají popisem velikosti a struktury trhu veřejných zakázek v České republice, k čemuž je využit soubor vybraných indikátorů kalkulovaných na základě údajů z ISVZ i dalších veřejně dostupných zdrojů (např. informační portál Monitor atd.). Větší prostor je věnován trhu veřejných zadavatelů, neboť jejich podíl na celkovém objemu veřejných zakázek je dominantní. Sektoroví zadavatelé, jak jsou dále v textu označováni zadavatelé zadávající sektorovou zakázku, jsou v první řadě podnikatelé, kteří nehopodaří s veřejnými prostředky (pokud současně nezadávají zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů).

2.1. Velikost trhu veřejných zakázek

Údaje o trhu veřejných zakázek za rok 2017 byly stejně jako v letech předchozích získány na základě analýzy vývoje relevantních makroekonomických ukazatelů a rozboru údajů o výdajích z veřejných rozpočtů a datech obsažených v ISVZ. Prezentované údaje zahrnují vedle zakázek evidovaných v ISVZ rovněž veřejné zakázky malého rozsahu a veřejné zakázky zadávané v režimu výjimek dle § 29 a 30 ZZVZ. Velikost trhu veřejných zakázek tedy představuje celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací. Trh veřejných zakázek je tvořen jak veřejnými¹, tak sektorovými² zadavateli. Pro lepší porovnatelnost údajů o velikosti trhu veřejných zakázek a finančních prostředcích evidovaných v ISVZ byla v této a následující podkapitole navýšena hodnota finančních prostředků v ISVZ o efektivní sazbu DPH³.

V roce 2017 došlo ve srovnání s rokem 2016 k výraznému nárůstu celkového trhu veřejných zakázek o téměř 75 mld. Kč. Trh rostl u obou typů zadavatelů. V případě veřejných zadavatelů je nárůst důsledkem uvolnění fiskální politiky, jakož i dobrou makroekonomickou situací České republiky, kdy příjmy veřejných rozpočtů dynamicky rostou. Nárůst veřejných zakázek veřejných zadavatelů je téměř ze tří čtvrtin způsoben růstem běžných nákupů, přičemž investiční zakázky (tvorba hrubého fixního kapitálu) se zvýšily pouze o 10 mld. Kč.

¹ Veřejný zadavatel je definován v § 4 ZZVZ jako Česká republika, státní příspěvková organizace, Česká národní banka, územní samosprávné celky nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, a jiná právnická osoba definovaná zákonem. Pro účely statistik jsou jako veřejní zadavatelé označeni i zadavatelé zadávající zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů.

² Jedná se o zadavatele zadávající sektorovou veřejnou zakázku dle § 151 ZZVZ

³ Efektivní sazba DPH pro veřejné zadavatele je počítána jako 3/4 základní sazby DPH a 1/4 průměru snížených sazeb DPH v daném roce. Pro sektorové zadavatele efektivní sazba DPH odpovídá základní sazbě DPH.

Výrazný nárůst zaznamenaly veřejné zakázky sektorových zadavatelů, a to meziročně o téměř 40 mld. Kč. Jak však ukazují data za předchozí roky, je velikost zakázek těchto zadavatelů daleko více rozkolísána, než je tomu u zadavatelů veřejných.

Ve vztahu k HDP narostl rozsah trhu o téměř 1 procentní bod na 11,06 %, což je za období 2006 - 2017 stále podprůměrná hodnota. Nárůst tohoto podílového ukazatele je dominantně způsoben sektorovými zadavateli, když příspěvek veřejných zadavatelů činí pouhých 0,2 procentního bodu.

Pro rok 2018 lze v případě trhu veřejných zadavatelů očekávat podstatně vyšší nárůst než v roce 2017. Důvodem je náběh čerpání finančních prostředků z programového období 2014+, jakož i velmi dobrá situace veřejných rozpočtů. Dále lze očekávat zvýšení investiční dynamiky, kdy by zejména v případě staveb dopravní infrastruktury mělo dojít k zahájení značného množství větších akcí.

Na zvýšení velikosti trhu v roce 2018 ukazuje i vyšší objem zadáných zakázek evidovaných během roku 2017 v ISVZ. Vzhledem k tomu, že zejména velké zakázky na stavební práce mají většinou víceletý charakter (tj. plnění probíhá v řádu několika let a další významné stavební investice jsou realizovány s časovým odstupem), hodnota evidovaných zakázek v jednom roce do značné míry předznamenává vývoj trhu v roce následujícím.

Tabulka 1 Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2012 – 2017

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	4 060	4 091	4 314	4 596	4773	5055
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 806	1 746	1 821	1 916	1883	1962
<i>z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč</i>	169	152	179	236	159	169
Fiskální úsilí v mld. Kč	53	53	-52	18	62	-15
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	493	478	581	583	484	559
- veřejní zadavatelé	414	409	440	500	426	462
- sektoroví zadavatelé	79	69	141	83	58	97
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	12,14%	11,68%	13,47%	12,68%	10,14%	11,06%
Evidováno v IS VZ v mld. Kč	325	300	451	317	323	399
Podíl VZ evidovaných v IS VZ na trhu VZ (v %)	65,92%	62,76%	77,62%	54,37%	66,74%	71,38%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2018, Fiskální výhled - listopad 2017, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha.

Pozn.: * V případě roku 2017 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 7. 4. 2018).
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Tabulka 2 Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Veřejní zadavatelé (mld. Kč)	414	409	440	500	426	462
v % HDP	10,20%	10,00%	10,20%	10,88%	8,93%	9,14%
Sektoroví zadavatelé (mld. Kč)	79	69	141	83	58	97
v % HDP	1,95%	1,69%	3,27%	1,81%	1,22%	1,92%
Trh VZ celkem (mld. Kč)	493	478	581	583	484	559
v % HDP	12,14%	11,68%	13,47%	12,68%	10,14%	11,06%
HDP, běžné ceny (mld. Kč)	4 060	4 091	4 314	4 596	4 773	5 055

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2018, Fiskální výhled - listopad 2017, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha.

Pozn.: V hodnotách jsou zahrnuty i údaje o VZMR a výjimkách definovaných zákonem.

* V případě roku 2017 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 7. 4. 2018).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Pro úplnost je nutné uvést, že údaje za rok 2017 byly vypočítány z dat dostupných k 7. 4. 2018. V budoucnu lze očekávat jejich zpřesnění v návaznosti na dostupnost přesnějších údajů například o hospodaření zdravotních pojišťoven nebo hospodaření akciových společností a státních podniků, které spadají do kategorie veřejných zadavatelů.

2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách

Podíl veřejných zakázek evidovaných v ISVZ byl v minulých obdobích ovlivněn změnami v limitech pro podlimitní veřejné zakázky, tj. limitech, od kterých jsou veřejní zadavatelé povinni soutěžit veřejné zakázky v režimu zákona. Od 1. 4. 2012 byly limity pro podlimitní veřejné zakázky sníženy na polovinu, tj. na 1 mil. Kč pro dodávky a služby a na 3 mil. Kč pro stavební práce. Od 1. 1. 2014, kdy nabyla účinnost technická novela zákona o veřejných zakázkách, byly limity opět zvýšeny na původní hodnoty, tj. 2 mil. Kč pro dodávky a služby a 6 mil. Kč pro stavební práce.

V ISVZ jsou evidovány pouze ty veřejné zakázky, u kterých zákon ukládá zadavateli povinnost uveřejňovat základní informace prostřednictvím stanovených formulářů ve Věstníku veřejných zakázek. Za správnost údajů uvedených ve formulářích zodpovídá vždy zadavatel. MMR provádí u zakázek evidovaných v ISVZ ruční opravy cen (z ceny uvedené v Kč vč. DPH nebo v cizí měně na cenu v Kč bez DPH) a doplňuje údaje o zadavateli a dodavateli (zejména chybějící IČO).

V roce 2017 došlo k výraznému meziročnímu nárůstu podílu zakázek evidovaných v ISVZ z 67 % na 71 % objemu trhu veřejných zakázek. Důvodem je výrazný nárůst objemu veřejných zakázek evidovaných v ISVZ, což je zejména v případě veřejných

zadavatelů způsobeno rozbíhající se investiční aktivitou spojenou s čerpáním evropských prostředků za programové období 2014+, jakož i mírným uvolněním fiskální politiky. Jak již bylo zmíněno, hodnota evidovaných zakázek je určitým předstihovým indikátorem vývoje trhu veřejných zakázek v dalších letech. Zatímco tedy prudký nárůst evidovaných zakázek v roce 2014 předjímá nárůst trhu veřejných zadavatelů v roce 2015 a pokles v roce 2015 indikoval redukci trhu veřejných zakázek v roce 2016, nárůst v roce 2017 je předzvěstí růstu celkového trhu v roce 2018.

Z hlediska poměru zakázek evidovaných v ISVZ na celkovém trhu se v roce 2017 hodnota pohybuje mírně nad 71 %, což je 10 procentních bodů nad dlouhodobým průměrem.

Tabulka 3 Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	493	478	581	583	484	559
Evidováno v IS VZ (mld. Kč)	325	300	451	317	323	399
Podíl (%)	65,92%	62,76%	77,62%	54,37%	66,74%	71,38%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2018, Fiskální výhled - listopad 2017, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha. Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 30. 3. 2018*

Pozn.: Údaje za rok 2016 byly zpřesněny.

* V případě roku 2017 se jedná o odhad velikosti trhu veřejných zakázek na základě dostupných údajů (stav k 7. 4. 2018).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V následujících kapitolách uvádíme statistiky, které se věnují struktuře té části trhu veřejných zakázek, která je evidována v ISVZ, konkrétně ve Věstníku veřejných zakázek.

2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek

Tato kapitola je věnována zahájeným zadávacím řízením, zadaným veřejným zakázkám a zrušeným zadávacím řízením uveřejněným prostřednictvím příslušných formulářů ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „Věstník“), které jsou evidovány v ISVZ.

Níže uvedené statistiky je ovšem nutné interpretovat s ohledem na skutečnost, že ne všechny veřejné zakázky v režimu zákona jsou povinně zahajovány odesláním oznámení do Věstníku. Například zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) je zahajováno uveřejněním výzvy na profilu zadavatele dle ZZVZ s tím, že pokud zadavatel hodlá současně poslat výzvu i přímo vybraným dodavatelům, musí jich být

alespoň 5. Pokud je pak veřejná zakázka v ZPŘ zadána, je uveřejněno oznámení o zadání ve Věstníku. V případě jednacího řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“) lze zadávací řízení zahájit odesláním výzvy k jednání, výzvy k podání nabídek nebo zahájením jednání s dodavatelem, zadání veřejné zakázky je však již povinně oznamováno ve Věstníku. Z tohoto důvodu je u zakázek evidovaných ve Věstníku počet zadáných zakázek vyšší než počet zahájených zadávacích řízení.

Zahájená zadávací řízení

V roce 2017 bylo v ISVZ evidováno celkem 7 777 zahájených zadávacích řízení, což představuje pokles o 443 zadávacích řízení oproti roku 2016, kdy bylo evidováno 8 220 zahájených zadávacích řízení. Počet zahájených zadávacích řízení byl v jednotlivých kvartálech roku 2017 rozložen rovnoměrně bez výraznějších výkyvů.

Tabulka 4 Zadávací řízení (ZŘ) zahájená v roce 2017

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
Měsíc	Počet ZŘ	v % z celého roku	Kvartál	Počet ZŘ	v % z celého roku
Leden	513	6,6%	1.	2 048	26,3%
Únor	704	9,1%			
Březen	831	10,7%			
Duben	681	8,8%	2.	2 039	26,2%
Květen	664	8,5%			
Červen	694	8,9%			
Červenec	530	6,8%	3.	1 801	23,2%
Srpen	695	8,9%			
Září	576	7,4%			
Říjen	634	8,2%	4.	1 889	24,3%
Listopad	650	8,4%			
prosinec	605	7,8%			
Celkem 2017	7 777	100,0%	Celkem	7 777	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zadané veřejné zakázky

V roce 2017 byly v ISVZ evidovány zadané zakázky o celkové hodnotě 334 mld. Kč, což je výrazný nárůst o 63 mld. Kč oproti roku 2016, kdy hodnota zadaných zakázek činila 271 mld. Kč. Naopak počet zadaných zakázek meziročně klesl o 924 (z 12 209 v roce 2016 na 11 285 v roce 2017), bylo tedy zadáváno méně zakázek s výrazně vyšší celkovou hodnotou.

Tabulka 5 Veřejné zakázky zadané v roce 2017

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Fin. objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Fin. objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %
leden	31	9,2%	1 101	9,8%	1.	69	20,6%	2 576	22,8%
únor	16	4,7%	714	6,3%					
březen	23	6,8%	761	6,7%					
duben	21	6,2%	786	7,0%	2.	78	23,2%	2 776	24,6%
květen	28	8,4%	936	8,3%					
červen	28	8,5%	1 054	9,3%					
červenec	25	7,4%	1 015	9,0%	3.	86	25,8%	2 958	26,2%
srpen	32	9,5%	1 032	9,1%					
září	30	9,0%	911	8,1%					
říjen	28	8,5%	1 059	9,4%	4.	102	30,4%	2 975	26,4%
listopad	29	8,5%	1 029	9,1%					
prosinec	45	13,4%	887	7,9%					
Celkem 2017	334	100,0%	11 285	100,0%	Celkem	334	100,0%	11 285	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zrušená zadávací řízení

U celkového počtu zrušených zadávacích řízení došlo meziročně k mírnému poklesu. V roce 2017 bylo zrušeno 1 880 zadávacích řízení, zatímco předešlý rok 1 979. V relativním vyjádření dosáhl v roce 2017 podíl zrušených zadávacích řízení na zahájených zadávacích řízeních uveřejněných ve Věstníku 24 % a na zadáných zakázkách 17 %.

Tabulka 6 Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2017

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů
Veřejný	1 797
Sektorový	83
Neuvedeno	0
Celkem	1 880

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018
Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

Tabulka 7 Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2016

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51/rušících formulářů F03/F06
Veřejný	1 837
Sektorový	83
Neuvedeno	59
Celkem	1 979

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

2.2.2. Struktura zakázek podle limitu

Rozložení zadaných veřejných zakázek evidovaných v ISVZ podle limitu nevykázalo mezi roky 2016 a 2017 téměř žádné změny. Z hlediska počtu jsou i nadále dominantní zakázky podlimitní (51 %), avšak z hlediska objemu jednoznačně nadlimitní (67 %). Více než dvojnásobně narostl počet evidovaných zakázek malého rozsahu, o nichž informují zadavatelé dobrovolně prostřednictvím národních formulářů ve Věstníku veřejných zakázek, což je pozitivní trend z hlediska transparentnosti.

Tabulka 8 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2017

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	4 486	39,8%	225	67,3%
Podlimitní	5 758	51,0%	59	17,7%
VZMR	139	1,2%	0,3	0,1%
Neuvedeno	902	8,0%	50	14,9%
Celkem	11 285	100,0%	334	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

V případě položky „Neuvedeno“ se jedná se o veřejné zakázky, u nichž zadavatel v příslušném formuláři (resp. žádosti) neoznačil typ dle limitu.

Tabulka 9 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2016

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	4 771	39,1%	202	74,6%
Podlimitní	6 995	57,3%	55	20,3%
VZMR	60	0,50%	0	0,10%
Neuvedeno	383	3,10%	14	5,00%
Celkem	12 209	100,0%	271	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení

Fungování trhu veřejných zakázek je významně ovlivňováno zastoupením jednotlivých druhů zadávacích řízení, přičemž jako žádoucí se jeví co nejvyšší využití otevřených řízení, která umožňují maximálně využít konkurenční boj dodavatelů ve prospěch zadavatele.

Následující tabulka 10 ukazuje strukturu zakázek evidovaných v ISVZ v roce 2017 dle druhu zadavatele. V případě veřejných zadavatelů sledujeme pokračující pozitivní změny. Podíl otevřených řízení na celkové hodnotě veřejných zakázek evidovaných v ISVZ meziročně mírně poklesl (ze 72 % v roce 2016 na 69 % v roce 2017), výrazný nárůst ovšem zaznamenala transparentní zjednodušená podlimitní řízení (ze 4 % finančního objemu zakázek v roce 2016 na 12 % v roce 2017). Dále také rapidně klesal objem zakázek v JŘBU (z 10 % na necelých 5 %), čímž se Česká republika přiblížila zemím západní Evropy⁴. Jednou z příčin tohoto významného poklesu může být i nová legislativa, která výrazně rozšiřuje možnosti změn závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, což snižuje množství zakázek na vícepráce, které byly dříve realizovány prostřednictvím JŘBU. V případě užších řízení zůstal podíl z celkového objemu zakázek meziročně beze změny na 13 %. Ostatní druhy zadávacího řízení zůstávají v případě veřejných zadavatelů marginální.

V ISVZ nebyla v roce 2017 zachycena žádná veřejná zakázka zadaná na základě řízení o inovačním partnerství.

⁴ Mezinárodní srovnání je k dispozici např. zde:
http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm

Tabulka 10 Statistika zadanych veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2017

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	5 161	48,3%	175	68,9%	259	42,6%	40	50,5%
Zjednodušené podlimitní řízení	3 998	37,4%	31	12,0%	0	0,0%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	801	7,5%	12	4,7%	196	32,2%	11	14,4%
Užší řízení	639	6,0%	33	12,8%	10	1,6%	1	1,1%
Jednací řízení s uveřejněním	69	0,6%	3	1,2%	143	23,5%	27	34,1%
Řízení se soutěžním dialogem	9	0,1%	1	0,4%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	10 677	100,0%	255	100,0%	608	100,0%	80	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 11 Statistika zadanych veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2016

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	6 386	55,5%	160	71,9%	274	38,8%	26	54,2%
Zjednodušené podlimitní řízení	2 459	21,4%	9	4,0%	6	0,8%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	2 176	18,9%	23	10,3%	263	37,2%	7	14,6%
Užší řízení	345	3,0%	29	13,0%	12	1,7%	1	2,1%
Jednací řízení s uveřejněním	132	1,1%	1	0,4%	152	21,5%	14	29,2%
Soutěžní dialog	4	0,0%	0,5	0,2%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	11 502	100,0%	222,5	100,0%	707	100,0%	48	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Nízký počet soutěží o návrh lze odůvodnit tím, že jen malé množství připravovaných soutěží svou předpokládanou hodnotou překročí zákonný limit pro povinný postup dle ZZVZ. Počet evidovaných soutěží o návrh se meziročně nezměnil, finanční objem narostl téměř o 50 %. Z hlediska předmětu jsou realizovány soutěže o návrh zejména

v oblasti architektonických řešení, územního plánování, výzkumu a vývoje, informačních technologií, marketingových či uměleckých služeb.

Tabulka 12 Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Rok	Počet realizovaných soutěží o návrh v daném roce	Celková konečná hodnota bez DPH (mil. Kč)
2017	26	34
2016	27	23

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni ke dni 27. 3. 2018 za rok 2017 a ke dni 28. 4. 2017 za rok 2016

2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně

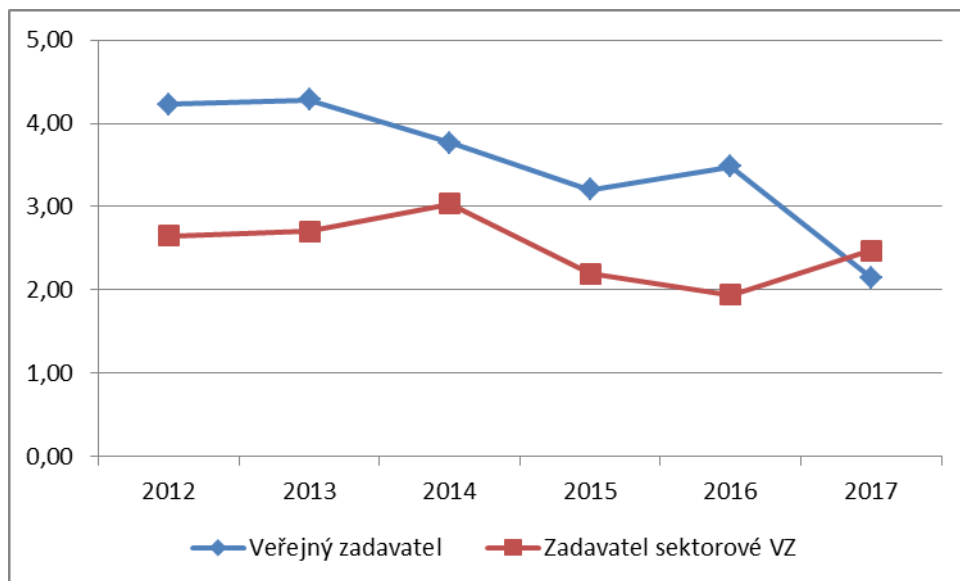
Jedním ze základních předpokladů efektivního fungování trhu veřejných zakázek je dostatečná míra konkurence na nabídkové straně, kterou lze vyjádřit průměrným počtem nabídek podaných do zadávacích řízení. Dostatečný počet nabídek umožňuje v důsledku existence konkurenčního efektu (nepřímo úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) dosahování příznivých cen pro zadavatele. Cílem však není usilovat o stále vyšší počet nabídek, ale dosažení optimálního počtu (v závislosti na velikosti nabídky a odvětví), kdy dojde k vyčerpání potenciálu konkurenčního efektu, aniž by přitom neúměrně rostly administrativní náklady na straně zadavatele (např. při posuzování a hodnocení nabídek).

Ukazatel průměrného počtu podaných nabídek u zadaných zakázek veřejných zadavatelů zaznamenal v roce 2017 své minimum za celé sledované období a dosáhl pouhých 2,15 nabídky. I přes vysoký podíl transparentních druhů zadávacích řízení se tedy nedaří zintenzivnit konkurenci na straně nabídky. Oproti průměru EU, který se pohybuje kolem 5,5 nabídek na jednu veřejnou zakázku⁵, se Česká republika dlouhodobě pohybuje podstatně níže.

Průměrný počet nabídek u sektorových zadavatelů zaznamenal v roce 2017 výrazný nárůst a hodnotou 2,47 dokonce předčil průměrný počet nabídek u zakázek veřejných zadavatelů.

⁵ Studie Public Procurement in Europe: Cost and effectiveness, 2011. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/cost-effectiveness_en.pdf

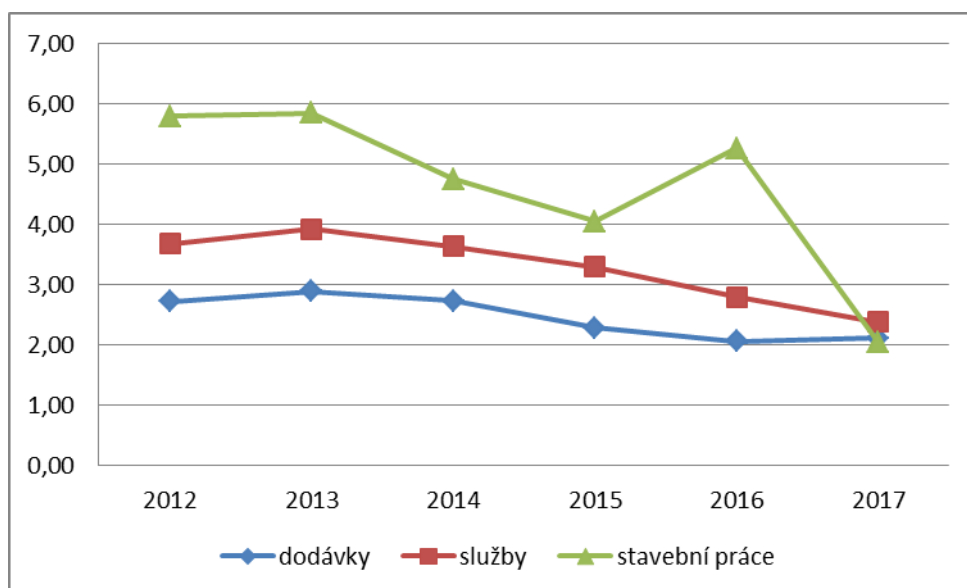
Graf 1 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) v letech 2012 – 2017

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Vývoj průměrného počtu nabídek u veřejných zadavatelů je rozdílný v případě stavebních prací, dodávek a služeb. U stavebních prací došlo meziročně k rapidnímu poklesu z 5,26 na 2,03 nabídky. V případě dodávek se po mírném poklesu v minulých letech průměrný počet nabídek v roce 2017 ustálil na počtu 2,11. Naopak u služeb pokračoval sestupný trend.

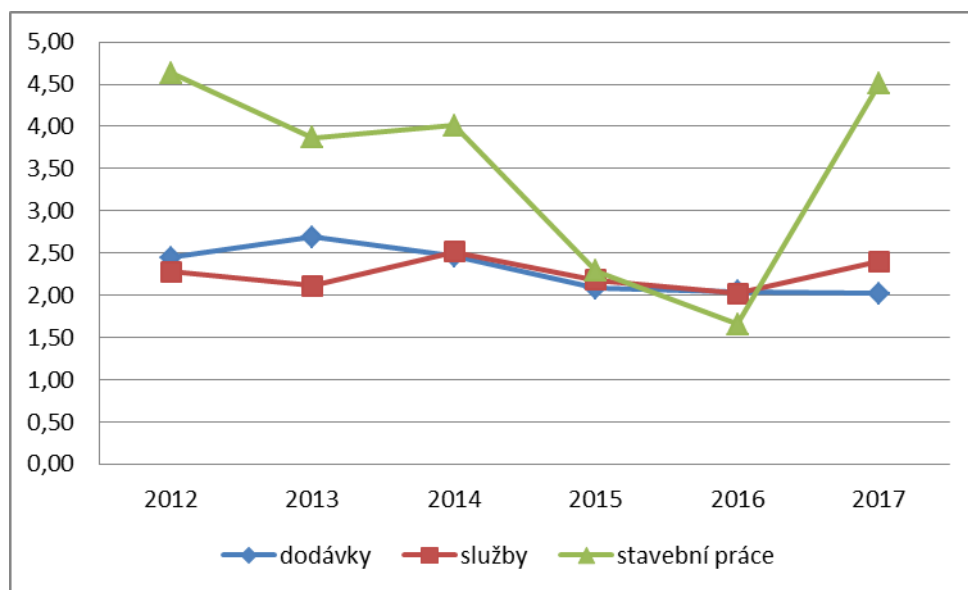
Graf 2 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2012 - 2017 – Veřejný zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

V případě sektorových zadavatelů došlo meziročně téměř k trojnásobnému nárůstu průměrného počtu nabídek u stavebních prací (4,51 nabídek v roce 2017 oproti 1,66 v roce 2016). U dodávek a služeb byla zaznamenána stagnace resp. mírný nárůst.

Graf 3 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2012 - 2017 – Sektorový zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

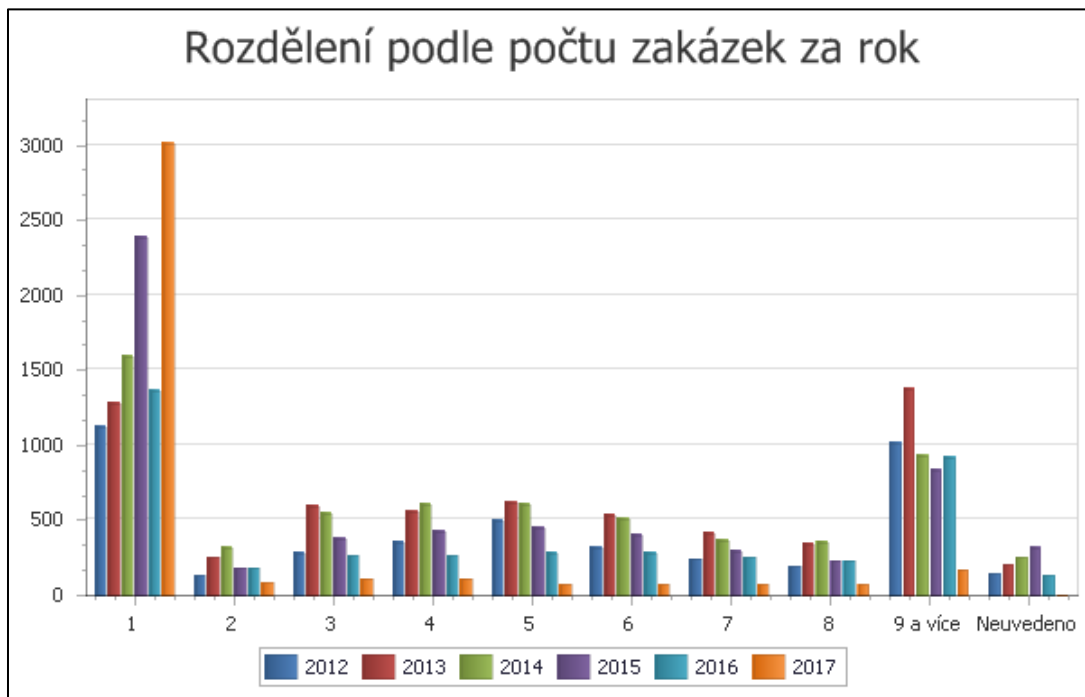
Intenzitu konkurence lze vyhodnotit také prostřednictvím distribuce počtu nabídek ve sledovaném souboru zadávacích řízení, což je pro veřejné zadavatele zachyceno v následujících histogramech, které porovnávají vývoj v absolutních i relativních hodnotách. Aby bylo možné lépe vystihnout trendy v této oblasti, uvádíme v grafech 4 – 9 údaje od roku 2012.

V případě stavebních zakázek došlo k zásadnímu zhoršení situace, jelikož podíl zakázek zadaných pouze na základě jedné nabídky meziročně vzrostl z 33 % na 80 %.

U veřejných zakázek na služby a dodávky pokračuje negativní trend minulých let, kdy roste význam zakázek zadaných pouze na základě jedné nabídky - v roce 2017 dosáhl podílu 58 % u služeb a 64 % u dodávek.

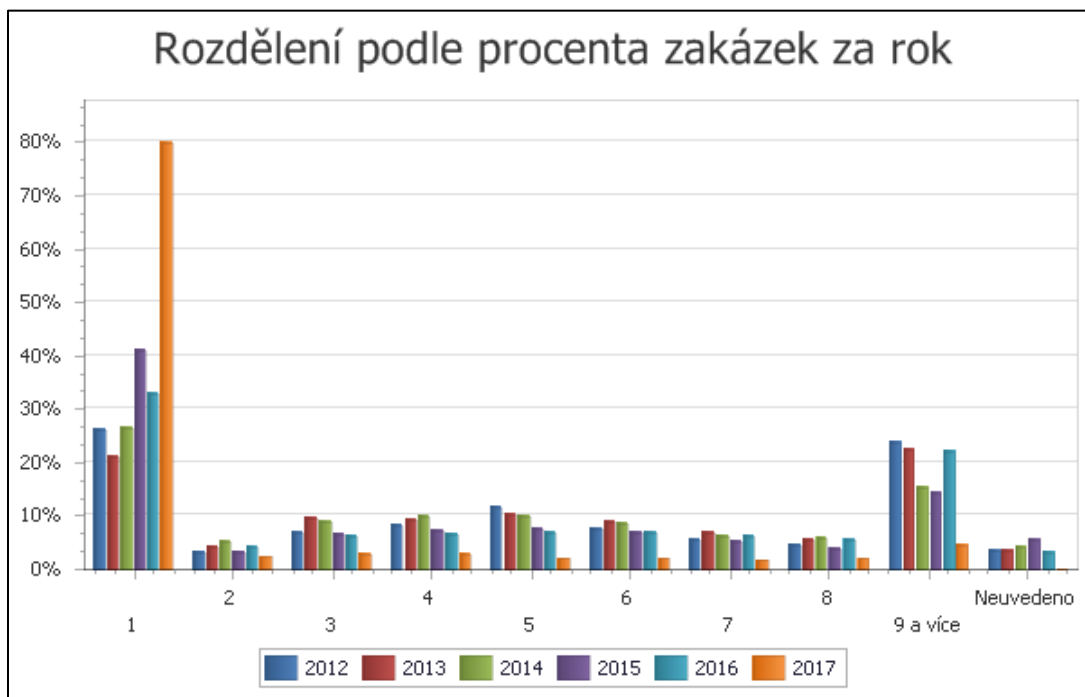
Podíly zakázek s jednou nabídkou lze jednoznačně považovat za příliš vysoké, a to zejména v sektoru stavebnictví, který se vyznačuje vysokou mírou konkurence. Navíc se situace nezlepšuje ani přes další pokles významu JŘBU.

Graf 4 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, stavební práce)

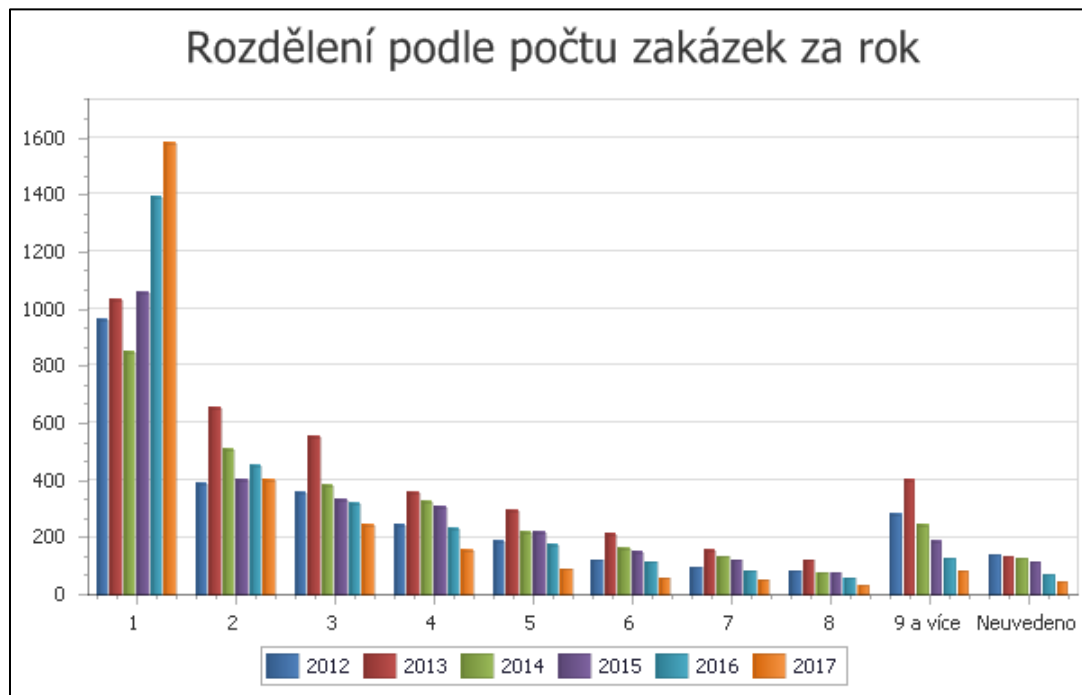
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Graf 5 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, stavební práce)

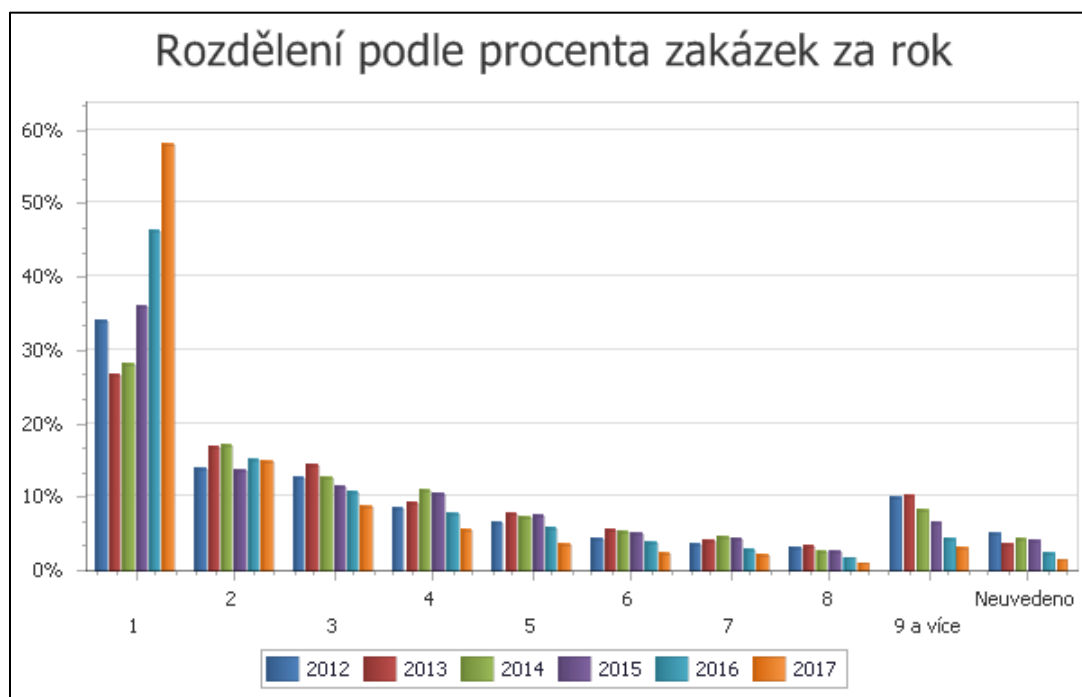
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Graf 6 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, služby)

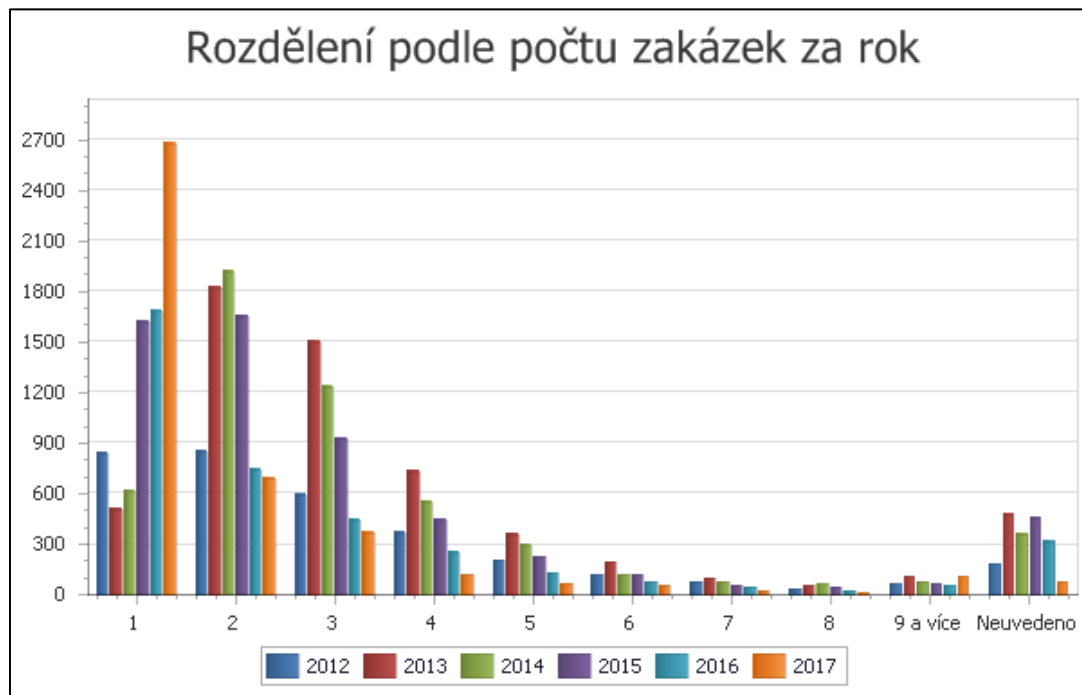
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Graf 7 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, služby)

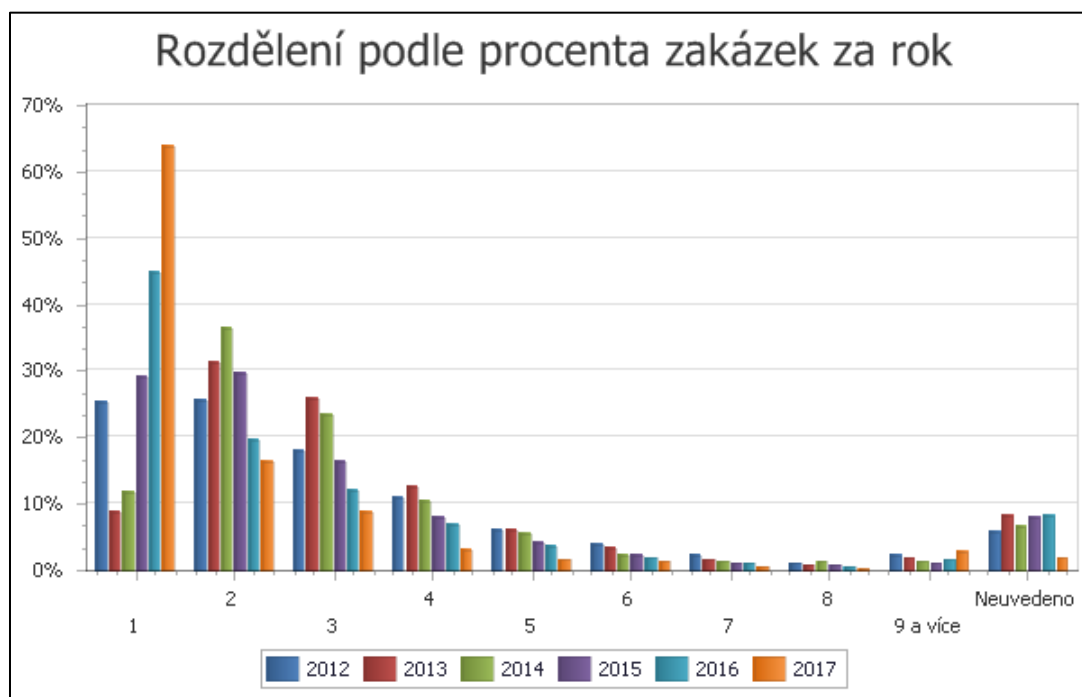
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Graf 8 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Graf 9 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadáných zakázek v letech 2012-2017 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

2.2.5. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části

Zadavatel je oprávněn rozdělit veřejnou zakázku na části, pokud to umožňuje povaha předmětu veřejné zakázky, a pokud bude zakázka realizována v režimu, který je odvozen od součtu předpokládaných hodnot všech jejích částí. Důvodem pro rozdělení zakázky na části může být například zajištění účasti většího množství dodavatelů nebo umožnění přístupu menších, regionálních dodavatelů.

V roce 2017 dosáhl podíl zakázek dělených na části 13 % z celkového počtu zadávaných zakázek, tj. podobně jako v roce 2016, z hlediska finančního objemu ovšem podíl zakázek dělených na části meziročně výrazně klesl (z 39 % v roce 2016 na 21 % v roce 2017).

Tabulka 13 Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2017 a 2016

Rok	2017		2016	
VZ dle dělení na části	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč
VZ dělené na části	1 451	71	1 654	105
VZ na části nedělené	9 834	263	10 555	166
Celkem	11 285	334	12 209	271

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018 za rok 2017, data za rok 2016 jsou platná ke dni 28. 2. 2017. Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.6. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU

V roce 2017 došlo meziročně k poměrně výraznému nárůstu podílu objemu zakázek financovaných převážně ze zdrojů z veřejných rozpočtů a státních fondů (z 38 % na 47 %), naproti tomu rapidně klesl podíl zakázek financovaných z vlastních zdrojů zadavatele (z 22 % na pouhých 0,1 %). Téměř dvojnásobně narostl podíl zakázek financovaných z fondů EU (z 11 % na 20 %).

Tabulka 14 Přehled zdrojů financování za rok 2017

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	159	47,4%
2.	Soukromé a jiné zdroje	108	32,2%
3.	Zdroje z fondů EU	67	20,2%
4.	Vlastní zdroje zadavatele	0,3	0,1%
5.	Neuvedeno	0,3	0,1%
Celkem		334	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 15 Přehled zdrojů financování za rok 2016

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	101	37,5%
2.	Soukromé a jiné zdroje	76	28,0%
3.	Vlastní zdroje zadavatele	59	21,6%
4.	Zdroje z fondů EU	28	10,5%
5.	Neuvedeno	6	2,2%
6.	Jiný zdroj financování	0,5	0,2%
7.	Soukromé zdroje	0,3	0,1%
Celkem		271	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.7. Zvláštní postupy v zadávacím řízení

Rámcové dohody

Rámcová dohoda je písemná smlouva na dobu určitou, uzavřená mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem jsou opakující se dodávky, služby nebo stavební práce s obdobným předmětem plnění. Jedná se o jeden z nástrojů, který zvyšuje flexibilitu při nakupování od externích subjektů.

Počet uzavřených rámcových dohod meziročně výrazně klesl o 75 %, přičemž objem reálného plnění se snížil o více než 80 %. Výraznější pokles byl zaznamenán v případě veřejných zadavatelů. V případě rámcových dohod jsou tyto výkyvy poměrně běžné, jelikož jsou uzavírány na víceleté období.

Tabulka 16 Přehled využití rámcových dohod za rok 2017

Druh zadavatele	Počet rámcových dohod	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v mld. Kč
Veřejný	259	7,3
Sektorový	66	6,6
Celkem	325	14,0

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Pozn. Počet rámcových dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v mld. Kč udává reálné čerpané prostředky prostřednictvím rámcových dohod v daném roce.

Tabulka 17 Přehled využití rámcových smluv/dohod za rok 2016

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv/dohod	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč
Veřejný	1 124	60,2
Sektorový	134	13,9
Celkem	1 258	74,1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn. Počet rámcových smluv/dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy/dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč udává reálné čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv/dohod v daném roce.

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“) je plně elektronický systém, který umožňuje zadavatelům opakovaně pořizovat běžné, jednoduché dodávky, služby či stavební práce. DNS se dle ZZVZ zavádí shodnými postupy jako užší řízení, kdy zadavatel uveřejněním oznámení o zakázce ve Věstníku vyzve neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast v DNS. Dodavatelé mají ovšem možnost zařadit se do DNS po celou dobu jeho trvání.

V České republice aktivně využívají DNS pouze veřejní zadavatelé, ročně se jedná o několik desítek nově zavedených systémů. Meziročně došlo podobně jako u rámcových dohod k významnému poklesu počtu zavedených DNS o 76 %. Stejně tak poklesl i objem reálně vynaložených finančních prostředků v rámci DNS z 15 na 2,1 mld. Kč. Důvodem je opět skutečnost, že DNS jsou zaváděny na delší časové období.

Tabulka 18 Přehled využití DNS za rok 2017

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	34	2,1
Sektorový	0	0
Celkem	34	2,1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 21. 3. 2018

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Tabulka 19 Přehled využití DNS za rok 2016

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	142	15
Sektorový	0	0
Celkem	142	15

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

2.3. Veřejné zakázky zadávané na komoditních burzách

Specifickým způsobem zadávání veřejných zakázek je nákup na komoditních burzách. Jedná se o jednu z možností využití JŘBU dle § 64 písm. c) ZZVZ. Tímto způsobem lze pořizovat výhradně dodávky, které jsou předmětem obchodování na komoditních burzách. Podstatou burzovních obchodů je soustřeďování nabídky a poptávky po určité komoditě do určitého místa a času, a vytváření materiálních a informačních podmínek k tomu, aby zájemci mohli nakupovat a prodávat zboží, které není fyzicky přítomno, za standardizovaných obchodních podmínek. Typickými komoditami, které zadavatelé nakupují na komoditních burzách, jsou elektřina a zemní plyn.

Komoditní burzy jsou upraveny zákonem č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů. Povolení k provozování komoditní burzy vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu, u burzy zaměřené na zemědělské komodity pak Ministerstvo zemědělství. Komoditní burza slouží výhradně k organizování obchodu se zbožím. Jejím cílem není dosažení zisku a získání prostředků k další podnikatelské činnosti, ale právě jen organizování obchodu a zajištění prostředků pro vlastní provoz a rozvoj.

Nejčastěji využívanou komoditní burzou pro realizaci veřejných zakázek je Českomoravská komoditní burza Kladno, která byla založena v roce 1995. V roce 2016 obchodovalo na Českomoravské komoditní burze Kladno celkem 3 738 veřejných zadavatelů⁶, v roce 2017 jejich počet mírně klesl na 3 517. Následující tabulka obsahuje informace o obchodech veřejných zadavatelů v letech 2016 a 2017 realizovaných na Českomoravské komoditní burze Kladno. Tyto obchody zahrnují jak zakázky malého rozsahu, tak zakázky v režimu ZZVZ zadávané v JŘBU.

Tabulka 20 Kontrakty veřejných zadavatelů na Českomoravské komoditní burze Kladno

Druh komodity	Počet kontraktů		Finanční objem v mil. Kč bez DPH	
	2016	2017	2016	2017
Elektřina	4 136	3 857	1 973	2 334
Zemní plyn	3 036	2 742	1 538	1 573
Celkem	7 172	6 599	3 511	3 907

Zdroj: Českomoravská komoditní burza Kladno, 27. 2. 2018

⁶ Údaje o sektorových zakázkách nemá Českomoravská komoditní burza k dispozici, jelikož ve statistikách obchodů uzavřených obchodními společnostmi není rozlišeno, zda se jedná o veřejnou zakázku či nikoli.

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů

3.1. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek⁷

Kontrolu zadávání veřejných zakázek vykonává Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) na základě zákonem vymezené působnosti. Kontrole NKÚ je podroben postup zadavatelů při zadávání dodávek, služeb a stavebních prací nejen z pohledu samotného dodržení zákonem stanovených procesních postupů, ale rovněž z hlediska dosažení odpovídající ceny za poskytnutá plnění s ohledem na dodržování zásad 3E, tj. hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti nakládání s peněžními prostředky na základě realizovaných zadávacích řízení.

Z celkového počtu 32 kontrolních akcí dokončených v roce 2017 se kontrolou veřejných zakázek zabývala významná část z nich.

Z výsledků kontrol ukončených v roce 2017 vyplývá, že k nejvýznamnějším pochybením v zadávací činnosti kontrolovaných osob zejména patří:

- zadávání veřejných zakázek bez otevřené hospodářské soutěže, tj. z volné ruky nebo prostřednictvím JŘBU stávajícímu dodavateli;
- netransparentní a bez smluvního vztahu realizované přímé nákupy od výrobců nebo vybraných distributorů;
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek a jeho postupné zadávání v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu.

K pochybením, která NKÚ zjišťuje opakovaně, a která mají vliv na výběr nejvhodnější nabídky a následné efektivní a hospodárné vynakládání peněžních prostředků, patří zejména:

- nedostatečné vymezení předmětu veřejné zakázky;
- nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek z hlediska kvantitativního a kvalitativního s následným prodražením realizované zakázky a prodlužováním termínu dokončení;
- neoprávněné používání a nadužívání JŘBU;
- nesprávné využití výjimek při zadávání VZ bez soutěže jedinému dodavateli;

⁷ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Nejvyšším kontrolním úřadem.

- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek, aby mohly být následně zadány v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu;
- omezování hospodářské soutěže stanovením neodůvodněně přísných kvalifikačních předpokladů, které může splnit jen velmi malý počet uchazečů, přestože okruh možných dodavatelů je několikanásobný;
- chybějící dostatečná míra konkurence, která se projevuje v množství zadávacích řízení s jediným uchazečem a praxí přímého oslovení dodavatelů;
- neprůkazný postup při hodnocení nabídek, nejasně stanovená hodnotící kritéria, hodnocení podle jiných kritérií;
- nevyloučení uchazeče při nesplnění kvalifikačních předpokladů a následné uzavření smlouvy s tímto uchazečem nebo naopak neopodstatněné vyloučení uchazeče.

Mezi problémové a rizikové typy zakázek dlouhodobě patří stavební zakázky včetně rekonstrukcí historických objektů, zakázky v oblasti ICT, dopravní infrastruktury, dále zakázky na pořizování zdravotnické či vojenské techniky.

Za dlouhodobý a přetrvávající nedostatek lze označit nedostatečnou přípravu veřejných zakázek v oblasti investiční výstavby, nejednoznačné vymezení předmětu a stanovení ceny, a následné neoprávněné zadávání víceprací v JŘBU.

Uvedená zjištění byla NKÚ shledána za dobu účinnosti zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (ZVZ). Vzhledem k tomu, že NKÚ vykonává kontrolu činností realizovaných v uplynulých obdobích, nemá prozatím aktuální poznatky z aplikace ZZVZ. Bude nesporně zajímavé, jak se zadavatelé vypořádají s některými novými instituty, např. s větší mírou volnosti v jejich rozhodování či se změnami závazků ze smluv.

3.2. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) v oblasti veřejných zakázek⁸

Základní okruh typových pochybení zadavatelů zůstává de facto totožný jako v minulých letech.

Mezi nejčastější pochybení zadavatelů stále spadá⁹:

- nepřiměřené (diskriminační) nastavení podmínek kvalifikace;

⁸ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

⁹ Pořadí pochybení neodpovídá frekvenci jejich výskytu.

- neurčité a/nebo nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost zadávacích podmínek vymezených zadavatelem;
- nesprávný postup zadavatele, kdy tento nevyloučí z účasti v zadávacím řízení dodavatele, jehož nabídka nebyla v souladu se zákonem nebo s požadavky zadavatele;
- nezákonné využití JŘBU;
- dělení veřejných zakázek;
- zadání veřejné zakázky zcela mimo režim ZZVZ (ač byl zadavatel podle zákona povinen postupovat).

Mezi hlavní skupiny zadavatelů, s nimiž ÚOHS ve správním řízení řešil soulad postupu se zákonem, patřili již tradičně veřejní zadavatelé. Jde-li o konkrétní typy zadavatelů, jež frekventovaněji vystupovaly jako účastníci správního řízení, jednalo se nejvíce o ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy, města a obce, subjekty podílející se na poskytování zdravotní péče (zdravotnická zařízení, zdravotní pojišťovny a státní orgány s věcnou působností v této oblasti) a subjekty působící v oblasti provozu a výstavby dopravní infrastruktury.

Z pohledu oblastí trhů dotčených v průběhu roku 2017 v rámci veřejných zakázek šetřených před ÚOHS se jednalo nejčastěji o veřejné zakázky zadávané v oblasti stavebnictví, zdravotnictví a IT. Často byly rovněž přezkoumávány veřejné zakázky týkající se údržby místních komunikací. V menším počtu byly přezkoumávány veřejné zakázky na zpracování odborných studií, územních plánů a projektových dokumentací.

3.3. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v orgánech veřejné správy za rok 2016¹⁰

Příslušné útvary Ministerstva financí (Odbor 52 - Auditní orgán a odbor 17 – Kontrola) vykonávají kontrolu následnou. Z tohoto důvodu bylo v roce 2017 v rámci kontrol Auditního orgánu identifikováno porušení pouze podle ZVZ. V auditovaných výdajích jsou výdaje související se zadáváním veřejných zakázek dle ZZVZ velmi zřídka, resp. minimálně, a zároveň v těchto případech nebyly shledány nedostatky. Auditní činnost za rok 2017 však zahrnovala jen výdaje vykázané a schválené příslušnými řídicími orgány do konce května 2017, tedy výdaje za velmi krátké období od účinnosti daného zákona.

Níže uvedené poznatky se tak týkají pouze odboru 17 – Kontrola a z obdobných důvodů především postupů dle ZVZ. V roce 2017 bylo odborem Kontrola provedeno

¹⁰ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Ministerstvem financí.

celkem 13 následných veřejnosprávních kontrol se zaměřením na hospodaření, v rámci kterých bylo provedeno ověření veřejných zakázek zadanych jak dle ZVZ, tak dle ZZVZ. V 8 následných veřejnosprávních kontrolách bylo identifikováno, mimo jiné, porušení principů, které jsou řešeny jak dle ZVZ, tak i dle ZZVZ.

Dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o finanční kontrole) provedlo Ministerstvo financí ve sledovaném období veřejnosprávní kontroly následně a dospělo k těmto závěrům:

Zjištěná nejčastěji se opakující pochybení:

- a) Neoprávněné využití JŘBU** - přímé zadání veřejné zakázky prostřednictvím JŘBU jedinému dodavateli bez jakéhokoli relevantního důvodu pro použití JŘBU;
- b) Dělení předmětu VZ** - zadávání objednávek bez smluvního zajištění a mimo režim ZVZ v delším časovém období, čímž de facto docházelo k rozdělení celkového objemu veřejných zakázek na dílčí plnění dle jednotlivých objednávek, přestože celkové roční objemy dodávek bez VZ dosáhly podlimitních nebo nadlimitních hodnot dle ZVZ;
- c) Nedodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace při výběru dodavatele ve smyslu § 6 ZVZ** - komunikace mimo e-tržiště pouze s vybranými uchazeči, nesprávně určený druh veřejné zakázky v důsledku nesprávně a neprůkazně stanovené předpokládané hodnoty veřejné zakázky, nejednoznačná specifikace předmětu veřejné zakázky a stanovení nejednoznačných kritérií pro výběr dodavatele, nesprávné vyhodnocení nabídek;
- d) Uzavírání smluv v rozporu s návrhem smlouvy** obsaženým v původních zadávacích podmínkách;
- e) Nedostatky bez prokázaného dopadu na hospodářskou soutěž** - nedodržování zákonem stanovených lhůt (nejčastěji se jednalo o nedodržení lhůt v oblasti uveřejňování výsledků zadávacího nebo výběrového řízení, nedodržení zákonné lhůty pro uzavření smlouvy s vybraným uchazečem, pozdní uveřejnění uzavřené smlouvy na profilu zadavatele), neuveřejnění uzavřené smlouvy na profilu zadavatele na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků, výše skutečně uhrazené ceny a seznamu subdodavatelů.

Hlavní problémové skupiny zadavatelů veřejných zakázek

Za odbor 17 – Kontrola bylo nejvíce kontrol v roce 2017 vykonáno na kapitole Ministerstva zemědělství, a to celkem na 5 organizačních složkách státu a 1 příspěvkové organizaci, a na kapitole Ministerstva zdravotnictví, celkem na 2 organizačních složkách státu a 2 příspěvkových organizacích.

Vzhledem k tomu, že odbor 17 – Kontrola vykonal v roce 2017 kontroly pouze určitých kapitol státního rozpočtu, proto se výše uvedená zjištění dotýkají zejména zadávání veřejných zakázek v institucích resortu Ministerstva zemědělství a zdravotnictví, která vykazují zpravidla obdobná pochybení při procesu zadávání, dodržování a novelizaci resortních směrnic nebo v následných změnách smluv uzavřených s dodavateli.

Hlavní problémové typy veřejných zakázek:

JŘBU - Na problematiku zadávání veřejných zakázek v režimu JŘBU dlouhodobě upozorňuje nejen odborná veřejnost, ale i Evropská komise. Vzhledem k nadužívání tohoto režimu v České republice se na takové zakázky zaměřil při své činnosti ÚOHS. Na základě výsledků kontrolní činnosti odboru 17 – Kontrola lze potvrdit, že se v současnosti pořád jedná o jednu z hlavních problémových oblastí.

Hlavním problémovým typem jsou ovšem **veřejné zakázky malého rozsahu**, které jsou zároveň nejčastěji zadávanými veřejnými zakázkami. Stručná zákonná úprava veřejných zakázek malého rozsahu je doprovázena vyšší mírou chybovosti v zadávání, kdy se zadavatel dopouští nedodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace při výběru dodavatele ve smyslu § 6 ZVZ či ZZVZ. Tyto zakázky nejsou ani předmětem přezkumu orgánem dohledu, tedy ÚOHS, a neexistuje pro ně dostatečná výkladová praxe.

4. Informační systém o veřejných zakázkách

4.1. Věstník veřejných zakázek

Rozsáhlé úpravy Věstníku byly realizovány v roce 2016, kdy bylo nezbytné zajistit soulad se ZZVZ k počátku jeho účinnosti. V roce 2017 již nedošlo k zásadním změnám. MMR ve spolupráci s provozovatelem Věstníku řešilo problémy zadavatelů, které vznikaly při přechodu na nové sady formulářů u zakázek zahájených ještě před účinností ZZVZ i nejasnosti související s používáním nových typů formulářů (např. formulář F20 pro uveřejnění změny závazku ze smlouvy). Výsledkem této činnosti bylo uveřejnění řady metodických pokynů a návodů pro zadavatele.

Dále byly nasazeny drobné úpravy, které zlepšily uživatelskou přívětivost aplikace, například byla přidána možnost vytvořit kopii formuláře (což zadavatelům usnadnilo uveřejňování informací o opakujících se zakázkách se stejným předmětem plnění) či došlo k optimalizaci vyhledávání formulářů.

4.2. Informační systém o veřejných zakázkách a modul SKD

V roce 2017 neproběhly tak rozsáhlé úpravy jako v předcházejícím roce 2016.

V roce 2017 docházelo k drobným úpravám ISVZ v návaznosti na změnu rozhraní pro příjem evropských formulářů dle specifikací evropského systému TED, ověření funkcionality a korektního zpracování všech formulářů po úpravě rozhraní. Dále došlo k rozšíření NUTS kódů dle specifikace evropského systému TED.

Vzhledem k tomu, že ZZVZ zrušil některé moduly ISVZ, docházelo v průběhu roku 2017 k jejich postupnému odstavení. Jedná se o:

- Rejstřík koncesních smluv – dle ZZVZ jsou informace o koncesích nově uveřejňovány prostřednictvím formulářů ve Věstníku veřejných zakázek
- Rejstřík osob se zákazem plnění veřejných zakázek / koncesních smluv – ZZVZ podobný institut neobsahuje.

Jedním s významných modulů ISVZ je nadále seznam kvalifikovaných dodavatelů (dále jen „SKD“), který umožňuje dodavatelům prokázat splnění základní a profesní kvalifikace pro účely zápisu do SKD. Dodavatel zapsaný do SKD pak v případě podávání nabídky do zadávacího řízení prokazuje splnění základní a profesní kvalifikace tím, že předloží výpis ze SKD.

Závěr

Rok 2017 lze z hlediska právního prostředí charakterizovat jako první rok, kdy byl po celé jeho trvání účinný a reálně používaný nový ZZVZ. Zadavatelé se museli přizpůsobit novým podmínkám, k čemuž MMR přispělo rozsáhlou školicí kampaní i uveřejněním řady praktických metodik na Portále o veřejných zakázkách a koncesích.

V roce 2017 došlo ve srovnání s rokem 2016 k výraznému nárůstu celkového trhu veřejných zakázek o téměř 75 mld. Kč na 559 mld. Kč, což bylo způsobeno zejména pozitivním ekonomickým vývojem v zemi i zvýšením vládních výdajů. V nadcházejícím období lze očekávat další růst objemu veřejných zakázek jednak z důvodu čerpání evropských dotací i realizací významných investic v oblasti dopravní infrastruktury.

Také u zakázek sledovaných v ISVZ došlo meziročně k nárůstu finančního objemu, z 271 na 334 mld. Kč (bez DPH).

Dominantním druhem zadávacího řízení zůstalo stejně jako v minulých letech otevřené řízení s podílem 69 % na celkovém finančním objemu zakázek veřejných zadavatelů evidovaných v ISVZ. Velice pozitivně lze navíc hodnotit další meziroční pokles použitých JŘBU z 10 % na necelých 5 % celkového objemu zakázek veřejných zadavatelů.

Naopak zhoršila se situace v případě ukazatele průměrného počtu podaných nabídek, který u zakázek veřejných zadavatelů dosáhl v roce 2017 historického minima. Zdá se, že v období konjunktury dodavatelé paradoxně ztrácejí zájem ucházet se o veřejné zakázky a preferují spíše obchody v rámci soukromého sektoru (což naznačuje i meziroční nárůst průměrného počtu nabídek u sektorových veřejných zakázek).

Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu

MMR, Odbor práva veřejných zakázek: kapitola 1.

MMR, Odbor elektronizace veřejných zakázek: Úvod, kapitola 2., 4. a Závěr

doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D., VŠE Praha: kapitola 2.1.

Českomoravská komoditní burza Kladno: kapitola 2.3.

Nejvyšší kontrolní úřad, Kontrolní sekce: kapitola 3.1.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: kapitola 3.2.

Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka: kapitola 3.3.

Přehled použitých tabulek

Tabulka 1	Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2012 – 2017	9
Tabulka 2	Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek	10
Tabulka 3	Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek	11
Tabulka 4	Zadávací řízení (ZŘ) zahájená v roce 2017	12
Tabulka 5	Veřejné zakázky zadané v roce 2017	13
Tabulka 6	Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2017	13
Tabulka 7	Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2016	14
Tabulka 8	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2017	14
Tabulka 9	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2016	15
Tabulka 10	Statistika zadanych veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2017	16
Tabulka 11	Statistika zadanych veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2016	16
Tabulka 12	Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh	17
Tabulka 13	Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2017 a 2016	23
Tabulka 14	Přehled zdrojů financování za rok 2017	24
Tabulka 15	Přehled zdrojů financování za rok 2016	24
Tabulka 16	Přehled využití rámcových dohod za rok 2017	25
Tabulka 17	Přehled využití rámcových smluv/dohod za rok 2016	25
Tabulka 18	Přehled využití DNS za rok 2017	26
Tabulka 19	Přehled využití DNS za rok 2016	26
Tabulka 20	Kontrakty veřejných zadavatelů na Českomoravské komoditní burze Kladno	27

ISBN: